

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ

з навчальної дисципліни «Екологічне право»
для студентів III курсу Коледжу

Екзамен проводиться по темах № 1-21.

Змістовий модуль 1. Предмет, метод, принципи та джерела екологічного права. екологічні права та обов'язки. Правові засади управління в галузі охорони навколишнього природного середовища.

Тема 1. Предмет, метод, принципи та система екологічного права

1. Особливості та форми взаємодії суспільства із природою.
2. Екологічна політика України: проблеми правового регулювання.
3. Правові аспекти екологічної реформи і роль права в її забезпеченні.
4. Поняття екологічного права.
5. Становлення екологічного права.
6. Предмет і об'єкти екологічного права.
7. Метод правового регулювання екологічних відносин.
8. Принципи екологічного права.
9. Система екологічного права.
10. Екологічне права як галузь права і як галузь законодавства.
11. Співвідношення екологічного права з іншими галузями права.
12. Екологічне право як наука і як навчальна дисципліна.
13. Сучасні концепції екологічного права.
14. Перспективи розвитку екологічного права.

Тема 2. Джерела екологічного права

15. Загальна характеристика джерел екологічного права: поняття і види.
16. Конституція України в системі джерел екологічного права.
17. Закони України як джерело екологічного права.
18. Підзаконні нормативно-правові акти як джерела екологічного права.
19. Нормативні акти органів місцевого самоврядування в галузі екології.
20. Міжнародні договори як джерела екологічного права.
21. Розвиток екологічного законодавства.
22. Проблеми кодифікації екологічного законодавства.

Тема 3. Екологічні права та обов'язки громадян

23. Загальна характеристика правового регулювання екологічних прав та обов'язків громадян.
24. Поняття і види екологічних прав громадян.
25. Конституційні екологічні права громадян.
26. Право на безпечне для життя та здоров'я довкілля.
27. Право на екологічну інформацію.
28. Право на відшкодування шкоди, заподіяної порушенням права на безпечне довкілля.
29. Право громадян на одержання екологічної освіти.
30. Право громадян на об'єднання в громадські природоохоронні (екологічні) формування.
31. Гарантії реалізації екологічних прав громадян.
32. Охорона та форми захисту екологічних прав громадян.

33.Обов'язки громадян у галузі охорони навколишнього природного середовища.

Тема 4. Правові засади управління в галузі охорони навколишнього природного середовища

34.Поняття та зміст управління в галузі охорони навколишнього природного середовища.

35.Види та форми управління в галузі охорони навколишнього природного середовища.

36.Поняття державного управління в галузі охорони навколишнього природного середовища.

37.Система органів державного управління в галузі охорони навколишнього природного середовища.

38.Органи державного управління загальної компетенції: система, повноваження.

39.Органи державного управління спеціальної компетенції: система, повноваження.

40.Участь громадськості в управлінні природокористуванням і охороною природи.

41.Взаємодія державного і громадського управління в галузі екології.

Змістовий модуль 2. Функції управління та відповідальність в галузі охорони навколишнього природного середовища. право екологічної безпеки

Тема 5. Функції управління в галузі охорони навколишнього природного середовища

42.Поняття та види функцій управління в галузі охорони довкілля. Екологічний моніторинг. Екологічне програмування. Екологічне прогнозування. Облік у галузі природокористування та охорони довкілля. Кадастри природних ресурсів. Інформування в сфері охорони навколишнього природного середовища. Стандартизація та нормування. Екологічний контроль: поняття, завдання, види. Екологічне ліцензування. Екологічний аудит. Інші функції екологічного управління.

Тема 6. Правове регулювання екологічної експертизи

43.Нормативно-правове забезпечення проведення екологічної експертизи.

44.Поняття, мета, завдання та принципи екологічної експертизи.

45.Об'єкти і суб'єкти екологічної експертизи.

46.Форми екологічної експертизи.

47.Правовий статус експерта екологічної експертизи.

48.Державна екологічна експертиза: суб'єкти, об'єкти, порядок проведення.

49.Громадська екологічна експертиза: суб'єкти, об'єкти, порядок проведення.

50.Участь громадськості у проведенні державної екологічної експертизи.

51.Висновок екологічної експертизи.

Тема 7. Економіко-правовий механізм охорони навколишнього природного середовища

52.Поняття, ознаки, функції та складові економіко-правового механізму охорони навколишнього природного середовища.

53.Система фінансування екологічних заходів.

- 54.Фонди охорони навколишнього природного середовища: поняття, формування та призначення.
- 55.Збір за спеціальне використання природних ресурсів.
- 56.Збори за забруднення навколишнього природного середовища і погіршення якості природних ресурсів.
- 57.Екологічне страхування.

Тема 8. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення

- 58.Поняття та функції юридичної відповідальності за екологічні правопорушення.
- 59.Підстави і умови юридичної відповідальності в галузі охорони навколишнього природного середовища.
- 60.Поняття, склад та види екологічних правопорушень.
- 61.Види юридичної відповідальності за екологічні правопорушення.
- 62.Кримінальна відповідальність за екологічні правопорушення.
- 63.Адміністративна відповідальність за екологічні правопорушення.
- 64.Цивільно-правова відповідальність за екологічні правопорушення.
- 65.Особливості відшкодування шкоди, заподіяної навколишньому природному середовищу.
- 66.Дисциплінарна відповідальність за екологічні правопорушення.

Тема 9. Правове забезпечення екологічної безпеки

- 67.Правова основа забезпечення екологічної безпеки.
- 68.Поняття та ознаки екологічної безпеки.
- 69.Види екологічної безпеки.
- 70.Правове забезпечення екологічної безпеки при поводженні з небезпечними хімічними речовинами.
- 71.Правове забезпечення ядерної та радіаційної безпеки.
- 72.Правове забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя населення.
- 73.Правові заходи забезпечення екологічної безпеки.
- 74.Юридична відповідальність за порушення в галузі екологічної безпеки.

Змістовий модуль 3. Правова охорона навколишнього природного середовища в населених пунктах. Правовий режим особливо охоронюваних територій. Право власності на природні ресурси та право природокористування

Тема 10. Правове регулювання поводження з відходами

- 75.Основні принципи і напрями державної політики у сфері поводження з відходами.
- 76.Поняття відходів. Види відходів.
- 77.Управління і контроль у сфері поводження з відходами.
- 78.Економіко-правові засоби оптимізації поводження з відходами.
- 79.Юридична відповідальність за правопорушення у сфері поводження з відходами.

Тема 11. Правова охорона навколишнього природного середовища в населених пунктах

- 80.Правові вимоги щодо екологічного та санітарно-гігієнічного стану населених пунктів.
- 81.Формування міського ландшафту і охорона природних ресурсів в населених пунктах.

- 82.Управління та контроль у галузі охорони навколишнього природного середовища у населених пунктах. Екологічна служба міста.
- 83.Особливості охорони та використання зелених насаджень у населених пунктах.
- 84.Санітарна охорона довкілля населених пунктів.

Тема 12. Правовий режим зон надзвичайних екологічних ситуацій

- 85.Поняття екологічного ризику.
- 86.Поняття надзвичайна екологічна ситуація. Основні критерії надзвичайної екологічної ситуації.
- 87.Види зон надзвичайної екологічної ситуації та їх правовий режим.
- 88.Правове забезпечення запобігання надзвичайним екологічним ситуаціям та ліквідації їх наслідків.
- 89.Державний контроль за дотриманням правового режиму зон надзвичайних екологічних ситуацій.
- 90.Юридична відповідальність за порушення правового режиму надзвичайних екологічних ситуацій.

Тема 13. Правові засади формування, збереження та використання національної екологічної мережі України

- 91.Поняття та основні складові національної екологічної мережі України.
- 92.Правове забезпечення управління, охорони та використання природно-заповідного фонду України, курортів та лікувально-оздоровчих територій, рекреаційних зон і територій.
- 93.Поняття природно-заповідного фонду України.
- 94.Поняття курортів та лікувально-оздоровчих територій.
- 95.Класифікація територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.
- 96.Види курортів.
- 97.Поняття, склад та види рекреаційних зон.
- 98.Особливості правового режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.
- 99.Порядок і умови створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду, оголошення територій курортними та лікувально-оздоровчими.
- 100.Вимоги щодо створення рекреаційних зон.
- 101.Нормативи та стандарти в галузі рекреації.
- 102.Управління і контроль у сфері охорони та використання територій і об'єктів природно-заповідного фонду.
- 103.Управління курортною справою та контроль в галузі охорони і використання курортних та лікувально-оздоровчих територій.
- 104.Використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду.
- 105.Особливості правового режиму окремих рекреаційних зон і територій: зелених зон, туристичних баз, будинків рибалок та мисливців.
- 106.Правова охорона територій та об'єктів природно-заповідного фонду, курортів, лікувально-оздоровчих територій, рекреаційних зон.
- 107.Юридична відповідальність за порушення правового режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду, курортів та лікувально-оздоровчих територій, рекреаційних зон.

Тема 14. Право власності на природні ресурси та право природокористування

108. Поняття та зміст права власності на природні ресурси.
109. Суб'єкти права власності на природні ресурси.
110. Об'єкти права власності на природні ресурси.
111. Підстави та порядок виникнення права власності на природні ресурси.
112. Права і обов'язки власників природних ресурсів, захист і гарантії їх прав.
113. Охорона права власності на природні ресурси.
114. Підстави та порядок припинення права власності на природні ресурси.
115. Поняття та засади права природокористування.
116. Види природокористування.
117. Об'єкти права природокористування.
118. Суб'єкти права природокористування.
119. Підстави та порядок виникнення права природокористування.
120. Права і обов'язки природокористувачів.
121. Використання природних ресурсів на умовах оренди.
122. Захист права природокористування.
123. Підстави та порядок припинення, зупинення, зміни права природокористування.

Тема 15. Правові засади охорони та використання надр

124. Правове забезпечення охорони та використання надр.
125. Надра як об'єкт правової охорони і використання.
126. Співвідношення державного фонду надр та державного фонду родовищ корисних копалин.
127. Види корисних копалин.
128. Управління і контроль у сфері охорони та використання надр.
129. Поняття та види права користування надрами.
130. Права та обов'язки надрокористувачів.
131. Правові заходи щодо охорони надр.
132. Юридична відповідальність за порушення законодавства про надра.

Змістовий модуль 4. Особливості правового режиму вод, атмосферного повітря, тваринного світу, лісів, рослинного світу. Міжнародно-правова охорона навколишнього середовища

Тема 16. Правові засади охорони і використання вод

133. Правове забезпечення охорони та використання вод.
134. Води як об'єкт правової охорони і використання.
135. Управління і контроль у сфері охорони та використання вод.
136. Поняття права водокористування. Види і порядок водокористування.
137. Права та обов'язки водокористувачів.
138. Правові заходи охорони вод.
139. Організаційно-економічні заходи забезпечення раціонального використання та охорони вод.
140. Охорона вод від забруднення, засмічення та вичерпання.
141. Юридична відповідальність за порушення водного законодавства.
142. Правова охорона і використання річок та підземних вод.

Тема 17. Правові засади охорони та використання атмосферного повітря

143. Правове забезпечення охорони та використання атмосферного повітря.
144. Атмосферне повітря як об'єкт правової охорони і використання.

145. Управління і контроль у сфері охорони та використання атмосферного повітря.
146. Нормативи і стандарти в галузі охорони атмосферного повітря.
147. Правові заходи щодо охорони атмосферного повітря.
148. Регулювання викидів забруднюючих речовин зі стаціонарних і пересувних джерел.
149. Правова регламентація діяльності, що впливає на погоду і клімат.
150. Організаційно-економічні заходи забезпечення охорони атмосферного повітря.
151. Юридична відповідальність за порушення законодавства про атмосферне повітря.

Тема 18. Правові засади охорони та використання тваринного світу

152. Правове забезпечення охорони та використання тваринного світу.
153. Тваринний світ як об'єкт правової охорони і використання.
154. Управління і контроль у сфері охорони та використання тваринного світу.
155. Право власності на об'єкти тваринного світу.
156. Поняття і види користування тваринним світом.
157. Правове регулювання ведення мисливського господарства та полювання.
158. Правове регулювання ведення рибного господарства та рибальства.
159. Правові заходи охорони тваринного світу.
160. Червона книга України.
161. Юридична відповідальність за порушення законодавства про тваринний світ.

Тема 19. Правові засади охорони та використання лісів

162. Правове забезпечення охорони та використання лісів.
163. Ліси як об'єкт правової охорони і використання.
164. Управління і контроль у сфері охорони та використання лісів.
165. Право власності на ліси.
166. Поняття права лісокористування.
167. Види права лісокористування.
168. Права і обов'язки лісокористувачів.
169. Використання лісових ресурсів.
170. Завдання і зміст організації лісового господарства.
171. Правові заходи охорони лісів.
172. Правові вимоги щодо відтворення і відновлення лісів.
173. Юридична відповідальність за порушення лісового законодавства.

Тема 20. Правові засади охорони та використання рослинного світу

174. Правове забезпечення охорони та використання рослинного світу.
175. Рослинний світ як об'єкт правової охорони і використання.
176. Управління і контроль у сфері охорони та використання рослинного світу.
177. Поняття та форми використання природних рослинних ресурсів.
178. Відтворення природних рослинних ресурсів.
179. Правові заходи охорони рослинного світу.
180. Особливості охорони рідкісних і зникаючих видів рослин.
181. Юридична відповідальність за порушення законодавства про рослинний світ.

Тема 21. Міжнародно-правова охорона навколишнього середовища

182. Поняття та завдання міжнародного права навколишнього середовища.
183. Предмет, об'єкти, суб'єкти міжнародного права навколишнього середовища.
184. Загальні та спеціальні принципи міжнародного права навколишнього середовища.
185. Загальна характеристика джерел міжнародного права навколишнього середовища.
186. Міжнародно-правове регулювання охорони навколишнього середовища і використання природних об'єктів та ресурсів.
187. Особливості міжнародно-правової охорони окремих об'єктів довкілля: атмосферного повітря, ґрунтів, рослинного і тваринного світу, всесвітньої природної спадщини.
188. Міжнародні органи та організації з охорони навколишнього природного середовища.

Уклад:

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та історії держави і права **Книш В. В.**